

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Агрономічний факультет
Кафедра ботаніки та захисту рослин

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ ЗАХИСТУ РОСЛИН

**матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції,
присвяченої 120-річчю від дня народження
видатних учених із захисту рослин –
ентомолога, професора *Чугуніна Я.В.*
та фітопатолога, доцента *Юганової О.М.***

25 травня 2022 року

м. Херсон

УДК 632.93(06)

Сучасні технології та системи захисту рослин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 120-річчю від дня народження видатних учених із захисту рослин – ентомолога, професора Чугуніна Я.В. та фітопатолога, доцента Юганової О.М., 25 травня 2022 р. Херсон: ХДАЕУ, 2022. 98 с.

*Затверджено на засіданні вченої ради агрономічного факультету ХДАЕУ
протокол № 10 від 20 травня 2022 р.*

Оргкомітет конференції:

Марковська О.Є. – голова оргкомітету, д.с.-г.н., професор, в.о. завідувача кафедри ботаніки та захисту рослин ХДАЕУ.

Дудченко В.В. – член-кореспондент НААН України зі спеціальності «Захист і карантин рослин», д.е.н., к.с.-г.н., професор кафедри ботаніки та захисту рослин ХДАЕУ, директор Інституту рису НААН України.

Піковський М.Й. – д.с.-г.н., доцент кафедри фітопатології Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Макуха О.В. – к.с.-г.н., доцент кафедри ботаніки та захисту рослин ХДАЕУ, координатор конференції.

У матеріалах конференції представлено інноваційні технології захисту рослин та охорони навколишнього середовища, результати наукових досліджень у захисті рослин, висвітлено актуальні питання екологічного моніторингу, охорони біологічного різноманіття агроценозів та екологічної спрямованості захисту рослин. Результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

Для здобувачів вищої освіти, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств.

© Колектив авторів, 2022

© Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2022

Література

1. Хвороби та шкідники соняшнику / Петренкова В.П., Кривошеєва О.В., Марова Т.Ю, Боровська І.Ю. Харків: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва, 2005. 40 с.
2. Стратегічні культури / за ред. С. О. Трибеля. Київ: Колообіг, 2012. 368 с.
3. Основи селекції польових культур на стійкість до шкідливих організмів: навч. посіб. / за ред. В.В. Кириченка, В.П. Петренкової. Харків: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва, 2012. 320 с.
4. Контроль збудників фузаріозу колосу пшениці озимої за використання сучасних фунгіцидів / Тимощук Т. М. та ін. *Наукові горизонти. Scientific Horizons*. 2020. № 8 (93). С. 112–118.

УДК 635.64:632.4:631.544.7

ТЕХНОЛОГІЯ ЗАХИСТУ ТОМАТІВ ВІД КОРЕНЕВИХ ГНИЛЕЙ В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ГРУНТУ

Ходос Т. А., асистент,

Дуган Є. С., здобувач вищої освіти

Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон

За даними Державної служби статистики України впродовж останніх років площі захищеного ґрунту збільшуються. Так, станом на 2020 р. вони становили близько 7 тис. га, із них приватним господарствам населення належить – 6 тис. га. Серед великої різноманітності овочевих культур, які вирощуються у теплицях, три основні культури – це томати, огірки та перець. Саме томати займають одне із головних місць за обсягом вирощування, завдяки короткому вегетаційному періоду та можливості тим самим забезпечувати населення свіжим урожаєм у міжсезонний період.

Проте, протягом вегетації специфічні умови, які притаманні закритому ґрунту (висока вологість повітря та температурний режим) сприяють накопиченню фітопатогенних організмів. Серед комплексів хвороб, якими уражуються томати, значного поширення набули прикореневі та кореневі гнилі (до 40%), викликані збудниками *Pythium debaryanum* і *Rhizoctonia solani*, які призводять до значного зниження рентабельності вирощування овочевої культури. Утворення грибниці білого кольору на уражених тканинах, за умов підвищеної вологості властиве за ураження *Pythium*, за ураження ризоктоніозом з'являються вдавнені коричневі плями, які спочатку покриваються білим нашаруванням, а потім буріють [1-4].

Дослідження проводили в приватному тепличному комплексі Василівського району Запорізької області в 2021 р. на гібриді томату Бодерін F1 в плівковій теплиці. Індетермінантний гібрид Бодерін F1 розвиває потужну кореневу систему та дає зав'язь навіть у складних для зростання умовах, характеризується стійкістю до розтріскування при коливанні температури та довготривалому зберіганні. Дослід закладався за загальноприйнятою методикою. Вивчалась ефективність біопрепаратів ТрихоПлант, КС, р (*Trichoderma lignorum*), титр 106 – 108 КУО/мл., норма витрати – 2,0 л/га та ФІТОЛАВІН, РК за норми витрати 2,0 л/га. Оцінювання дії препаратів проти корневих гнилей спостерігали протягом місяця після висаджування. Обприскування рослин було проведено 3 рази у період масового плодоношення з інтервалом обробки - 10–11 днів.

На основі проведених досліджень встановлено, що інфіковане насіння є головним джерелом ураження томатів при вирощуванні в тепличних умовах. Тобто обробка насіннєвого матеріалу біопрепаратами сприяла знезараженню оболонки насіння. Подальші спостереження показали, що на початкових фазах (сходи-розсада), кількість рослин, яка загинула від збудників хвороб становила 30%, а у контролі - 7%. Технічна ефективність після трьох обробок біологічними препаратами була в межах 75–83%. Більш помітна ефективність

була зафіксована у препараті ТрихоПлант – на основі *Trichoderma lignorum*, з нормою витрати 2,0 л/га.

Отже, комплексний підхід до захисту томатів від корневих гнилей у закритому ґрунті, а саме обробка насіннєвого матеріалу перед посадкою та 3-разова обробка вегетуючих рослин дозволила знизити ураження у 3 рази.

Література

1. Козак Г. Тепличні господарства мають право на життя. *Овочівництво*. 2019. № 2. С. 142–146.
2. Інтегрований захист рослин: навч. посіб. / В. М. Писаренко. Полтава. 2020. 245 с.
3. Сич З. Об'єднання заради успіху: нові вимоги споживачів до овочівництва. *Овочівництво*. 2018. № 1. С. 20–25.
4. Перелік пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні в 2020 році. Спеціальний випуск. Київ: Юнівеста Медиа, 2020. 893 с.